

УДК: 378.172

Сахненко А.В.

Сумський національний

аграрний університет

anna1179kr@ukr.net

ORCID 0000-0002-8084-3897

Крот Г.В.

Сумський обласний інститут

післядипломної педагогічної освіти

krotgalina56@gmail.com

ORCID 0000-0002-9933-0362

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО КОМПОНЕНТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАСАДАХ АКМЕОЛОГІЇ

***Анотація.** У представленій статті розглянуто акмеологічні засади професійно орієнтованого фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей. Визначено структуру професійної фізичної готовності фахівців аграрної промисловості, що включає когнітивний, фізичний та здоров'язбережувальний компоненти.*

Для визначення рівня фізичного здоров'я студентства було застосовано методику Г. Л. Апанасенка. У результаті проведеного дослідження було виявлено позитивний вплив акмеологічної складової професійно орієнтованого фізичного виховання на формування здоров'язбережувального компоненту професійної фізичної готовності студентів аграрних спеціальностей.

***Ключові слова:** акмеологія, здоров'я, акмеологічні засади, технології, професійно орієнтоване, професійна фізична готовність, компонент, здоров'язбережувальний, студенти аграрних спеціальностей.*

Постановка проблеми. Сучасна наука у сфері фізичної культури дає інтегровану оцінку здоров'я людини, пов'язану з багатфакторністю та синкретичністю її складових: рівня рухової активності, генетики, статі, енергетичного потенціалу, умов навчання та способу життя. І в цьому контексті, основними елементами зміцнення здоров'я майбутньої генерації фахівців різних галузей виробництва та невиробничих сфер виступають фізична культура, спорт та соціальна орієнтація студентства на здоровий спосіб життя. Основи процесу формування гармонійно розвиненої особистості майбутнього фахівця закладаються у вищій школі. Насамперед, це зміцнення здоров'я, досягнення високої та стійкої працездатності за допомогою занять фізичною культурою, активним відпочинком і спортом [11].

Розглядаючи процес професійно орієнтованого фізичного виховання студентів аграрних закладів вищої освіти у контексті акмеологічного підходу, можна стверджувати, що його головною метою виступає формування належного рівня професійної фізичної готовності майбутніх фахівців задля досягнення професійного акме, що характеризується вищим ступенем професіоналізму майбутнього фахівця.

Вивченням професіоналізму як вищого ступеня розвитку людини займається акмеологія, яка досліджує проблеми і суперечності між зростаючим обсягом інформації, з одного боку, і часом, необхідним для оволодіння нею, – з іншого [13].

Сучасні науковці об'єктами вивчення акмеології визначають людину як індивіда, що досягає вищого рівня розвитку, високі потенціали та вершинні досягнення різних суб'єктів суспільної діяльності. Предметом виступають суб'єктивні та об'єктивні фактори, що сприяють або перешкоджають прогресивному розвитку зрілої особистості, та механізми, які забезпечують можливість досягнення вищого ступеня її розвитку — акме [13].

Грунтовний аналіз наукових джерел дозволяє констатувати, що, незважаючи на значну кількість наукових праць вчених-акмеологів, проблема формування

здоров'язбережувального компоненту професійної фізичної готовності майбутніх фахівців аграрної промисловості залишається малодослідженою.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз наукової літератури [5; 9] дозволив визначити професійну фізичну готовність, як інтегративне особистісне утворення, яке включає різні компоненти: сукупність знань, рівень розвитку професійно важливих фізичних якостей і фізичного здоров'я, адекватних вимогам та змісту майбутньої професії. Розкриваючи структуру професійної фізичної готовності студентів аграрних спеціальностей, нами було визначено такі компоненти – когнітивний, фізичний і здоров'язбережувальний [14].

Здоров'язбережувальний компонент професійної фізичної готовності характеризує стан фізичного здоров'я майбутнього фахівця аграрної промисловості. Його показником є рівень фізичного здоров'я. Зазначимо, що основою становлення і розвитку особистості успішного фахівця є належний рівень здоров'я, у тому числі і фізичного. Саме формування і збереження належного рівня фізичного здоров'я забезпечують акмеологічні засади організації професійно орієнтованого фізичного виховання студентства.

За класифікацією, запропонованою М. С. Гончаренко, до складу здоров'язбережувальних технологій входять фізкультурно-оздоровчі технології та технології забезпечення безпеки життєдіяльності [1; 10]. Окрім того, науковцями доведено позитивний вплив занять фізичним вихованням на стан фізичного здоров'я студентства [2-4; 6; 8; 10; 12]. Таким чином, можна стверджувати про взаємозв'язок когнітивного, фізичного та здоров'язбережувального компонентів та їх комплексний вплив на формування належного рівня фізичного здоров'я, як основи професійної фізичної готовності студентів аграрних спеціальностей.

На думку науковців С. П. Кость та В. П. Ясінського, розвиток здоров'я (фізичного, психічного, морального) особистості і створення здоров'язберігаючого середовища неможливі без акмеологічної складової і реалізуються на таких рівнях: ціннісно-мотиваційному, який виявляється у бажанні зберегти здоров'я, активність, цілеспрямованість; поведінковому, який характеризується мірою захопленням людиною здоровим способом життя, своєю

діяльністю, потребою в русі; рефлексивно-оціночному, який відображає вміння оцінити і усвідомити стан свого внутрішнього світу; емоційно-чуттєвому, який відображає здатність до самоконтролю, вміння керувати своїми почуттями та емоціями; когнітивному, тобто бажанні дізнаватися про умови ведення здорового способу життя; етнофункціональному, який характеризує цілісне здоров'я людини з позиції етнодиференційних і етноінтегровальних особливостей [7].

Недостатня кількість наукових досліджень щодо впливу акмеологічної складової на формування здоров'язбережувального компоненту професійної фізичної готовності студентів аграрних спеціальностей зумовила вибір напрямку нашого дослідження.

Мета статті – перевірити ефективність впливу акмеологічної складової професійно орієнтованого фізичного виховання щодо формування належного рівня фізичного здоров'я студентства аграрних спеціальностей.

Методи дослідження – експрес-оцінка рівня соматичного здоров'я
Г. Л. Апанасенка

Виклад основного матеріалу дослідження. У дослідженні брали участь студенти факультету агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету у загальній кількості 100 осіб, які за станом здоров'я були віднесені до основної групи. До складу контрольної і експериментальної груп входило по 50 юнаків.

З метою формування здоров'язбережувального компонента впродовж експерименту ми використовували розвиваючі акмеологічні технології. Серед них – технології саморозвитку і психо-технології, спрямовані на розвиток мотиваційної, когнітивної, емоційної і моральної сфер людини.

Використання технологій саморозвитку відбувалось під час самостійних занять і передбачало виконання індивідуальних завдань та розробку комплексів фізичних вправ, спрямованих на покращення здоров'я і фізичної працездатності майбутніх фахівців аграрної промисловості. Індивідуальні завдання стимулювали виявлення творчого підходу до їх вирішення та розвиток рефлексії.

Психо-технології реалізовувались під час проведення практичних, інтерактивних занять та спортивно-масової роботи і передбачали використання ігрового та змагального методів навчання. У межах зазначених методів здійснювалось проведення рухливих ігор, спортивних ігор, естафет та змагань в індивідуальних і командних видах спорту, що сприяло розвитку морально-вольових якостей і комунікативних навичок, засвоєнню теоретичних знань і формуванню мотивації на покращення і збереження здоров'я та самовдосконалення студентства.

Акмеологічне підґрунтя професійно орієнтованого фізичного виховання зумовило створення ряду наступних педагогічних умов, необхідних для формування здоров'язбережувального компоненту професійної фізичної готовності майбутніх фахівців агропромислового комплексу: активізація пізнавальної діяльності та підвищення рівня мотивації; вдосконалення інформаційного середовища; стимулювання розвитку рефлексії та самоконтролю.

Вирішення оздоровчих завдань, відповідно до акмеологічних засад, передбачає засвоєння теоретичних знань стосовно правил техніки безпеки під час занять фізичними вправами і на виробництві, методів самоконтролю, формування ціннісних установок на ведення здорового способу життя і профілактики захворювань, формування і підтримка належного рівня здоров'я – як результату занять професійно орієнтованим фізичним вихованням.

Перевірка ефективності формування здоров'язбережувального компоненту професійної фізичної готовності здійснювалась на початковому та кінцевому етапах педагогічного експерименту. На початку експерименту представники контрольної та експериментальної груп не мали достовірних відмінностей за показником соматичного здоров'я.

Дослідження антропометричних і фізіометричних показників студентства на початковому етапі експерименту (табл. 1) дозволяють стверджувати, що кількісні значення даних показників у представників обох груп відповідають віковим нормам розвитку юнаків.

Антропометричні і фізіометричні показники студентів контрольної та експериментальної груп на початковому етапі експерименту ($\bar{x} \pm S_{\bar{x}}$)

Показник	Контрольна група	Експеримент. група
Довжина тіла, см	$175,70 \pm 0,77$	$174,98 \pm 0,87$
Маса тіла, кг	$73,5 \pm 0,8$	$72,8 \pm 0,81$
ЖЄЛ, мл.	$3921,2 \pm 24,82$	$3995,8 \pm 39,21$
Динамометрія кисті, кг	$40,64 \pm 0,42$	$41,54 \pm 0,39$
ЧСС, уд/хв	$77,98 \pm 0,27$	$78,3 \pm 0,26$
АТ _с , мм рт. ст.	$117,8 \pm 0,25$	$117,1 \pm 0,34$

Середній показник довжини тіла становив $175,70 \pm 0,77$ см в контрольній і $174,98 \pm 0,87$ см в експериментальній групі. Маса тіла у представників контрольної групи складала $73,5 \pm 0,8$ кг, в експериментальній – $72,8 \pm 0,81$ кг. Достовірної різниці між середньостатистичними зросто-ваговими показниками студентів контрольної та експериментальної груп виявлено не було ($p > 0,05$).

Середні значення показників життєвої ємності легень у контрольній групі становили $3921,2 \pm 24,82$ мл., у експериментальній – $3995,8 \pm 39,21$ мл. Достовірної різниці між показниками КГ і ЕГ зафіксовано не було, ($p > 0,05$). Середні величини показника сили кисті в контрольній групі складала $40,64 \pm 0,42$ кг, в експериментальній – $41,54 \pm 0,39$ кг і достовірно не відрізнялись ($p > 0,05$). Показники частоти серцевих скорочень студентства знаходились у межах норми і становили $77,98 \pm 0,27$ уд/хв в контрольній та $78,3 \pm 0,26$ уд/хв в експериментальній групах. Достовірної різниці між зазначеними показниками обох груп виявлено не було ($p > 0,05$). Середньостатистичні значення показників систолічного артеріального тиску відповідали віковим нормам фізичного розвитку досліджуваних і складала $117,8 \pm 0,25$ мм рт. ст. у контрольній групі та $117,1 \pm 0,34$ мм рт. ст. в експериментальній групі, ($p > 0,05$).

Середньостатистичні величини індексу соматичного здоров'я та його складових наведено у таблиці (табл. 2).

Середні значення кількісних показників рівня соматичного здоров'я та його складових студентів-аграріїв на початковому етапі формувального експерименту ($\bar{x} \pm S_{\bar{x}}$)

Показники	КГ(n = 50)		ЕГ(n = 50)	
	Середні значення	Бали	Середні значення	Бали
Індекс маси тіла, кг/м ²	23,8±0,12	0	23,7±0,13	-0,04±0,03
Життєвий індекс, мл/кг	53,55±0,39	0,2±0,09	55,03±0,43	0,4±0,09
Силовий індекс, %	55,5±0,52	-0,96±0,03	57,2±0,42	-0,9±0,04
Індекс Робінсона, ум. од.	91,8±0,37	-0,16±0,05	91,6±0,38	-0,14±0,05
Проба Мартіне, с	141,4±1,58	1,3±0,1	143,4±2,07	1,3±0,13
ІСЗ, бали	0,4±0,15		0,6±0,23	

На початковому етапі нашого дослідження було встановлено, що середні показники індексу маси тіла в контрольній групі складали $23,8 \pm 0,12$ кг/м², у експериментальній групі – $23,7 \pm 0,13$ кг/м², достовірної різниці між показниками виявлено не було ($p > 0,05$). Середні бали даного показника за шкалою оцінювання рівня соматичного здоров'я Г.Л. Апанасенко становили 0 балів і $-0,04 \pm 0,03$ бала у контрольній та експериментальній групах відповідно.

Середні величини життєвого індексу становили $53,55 \pm 0,39$ мл/кг у контрольній групі та $55,03 \pm 0,43$ мл/кг у експериментальній групі. Середньостатистичні значення кількісних оцінок за даним показником складали $0,2 \pm 0,09$ бала у контрольній групі і $0,4 \pm 0,09$ бала в експериментальній.

Середньостатистичні показники силового індексу у контрольній групі становили $55,5 \pm 0,52\%$ ($-0,96 \pm 0,03$ бала), в експериментальній – $57,2 \pm 0,42\%$ ($-0,9 \pm 0,04$ бала) і достовірно не відрізнялись ($p > 0,05$).

Середні значення показників індексу Робінсона на початковому етапі формувального педагогічного експерименту були достовірно рівними в обох групах ($p > 0,05$) і становили $91,8 \pm 0,37$ ум. од. ($-0,16 \pm 0,05$ бала) у студентів

контрольної групи і $91,6 \pm 0,38$ ум. од. ($-0,14 \pm 0,05$ бала) у представників експериментальної групи.

У результаті статистичної обробки даних, отриманих після виконання проби Мартіне-Кушелевського, було визначено середні значення даного показника. Вони склали $141,4 \pm 1,58$ с ($1,3 \pm 0,1$ бала) у контрольній групі і $143,4 \pm 2,07$ с ($1,3 \pm 0,13$ бала) в експериментальній групі. Достовірної різниці між показниками обох груп не було виявлено ($p > 0,05$).

Середньостатистичні показники індексу соматичного здоров'я студентів контрольної та експериментальної груп на початковому етапі педагогічного експерименту достовірно не відрізнялись і становили $0,4 \pm 0,15$ бала у контрольній і $0,6 \pm 0,23$ бала в експериментальній групі. Кількісні значення індексу соматичного здоров'я в обох групах відповідали низькому рівню фізичного здоров'я.

Серед студентів експериментальної групи середній рівень соматичного здоров'я було зафіксовано у 2% юнаків, нижче за середній рівень – у 6%, низький рівень виявлено у 92% студентів. У контрольній групі рівень нижче середнього було визначено у 2% юнацтва, 98% продемонстрували показники низького рівня.

Аналіз антропометричних показників на кінцевому етапі формувального експерименту дозволяє стверджувати, що показники довжини тіла в обох групах залишилися без змін (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка антропометричних і фізіометричних показників студентів-аграріїв протягом формувального експерименту ($\bar{x} \pm S_{\bar{x}}$)

Показник	КГ		ЕГ	
	початковий	кінцевий	початковий	кінцевий
Довжина тіла, см	$175,70 \pm 0,77$	$175,70 \pm 0,77$	$174,98 \pm 0,87$	$174,98 \pm 0,87$
Маса тіла, кг	$73,5 \pm 0,8$	$74,1 \pm 0,77$	$72,8 \pm 0,81$	$69,04 \pm 0,92$
			$**t=3,07$	
ЖЄЛ, мл.	$3921,2 \pm 24,82$	$3995,6 \pm 24,43$	$3995,8 \pm 39,21$	$4408,4 \pm 33,97$
	$*t=2,14$		$**t=7,95$	
Динамометрія кисті, кг	$40,64 \pm 0,42$	$42,70 \pm 0,33$	$41,54 \pm 0,39$	$48,60 \pm 0,4$
	$*t=3,86$		$**t=12,64$	

ЧСС, уд/хв	77,98±0,27	73,50±0,39	78,3±0,26	69,20±0,28
	*t=9,44		**t=23,82	
АТ _с , мм рт.ст.	117,8±0,25	116,9±0,28	117,1±0,34	112,7±0,28
	*t=2,40		**t=9,99	

Примітки: * – достовірність різниці між показниками студентів контрольної групи до та після педагогічного експерименту при $p<0,05$, ($t_{\text{крит}}=1,987$); ** – достовірність різниці між показниками студентів експериментальної групи до, після педагогічного експерименту при $p<0,05$, ($t_{\text{крит}}=1,987$).

Достовірної різниці між показниками маси тіла студентів контрольної групи на початковому і кінцевому етапах педагогічного експерименту виявлено не було, приріст склав 0,6 кг (0,81%). В експериментальній групі середні значення показників маси тіла знизились на 3,76 кг (5,2%), $t=3,07$ (при $p<0,05$) (рис. 1). На кінцевому етапі дослідження різниця між показниками маси тіла студентів контрольної і експериментальної груп становила 5,06 кг (6,8%), $t=4,22$ (при $p<0,05$).

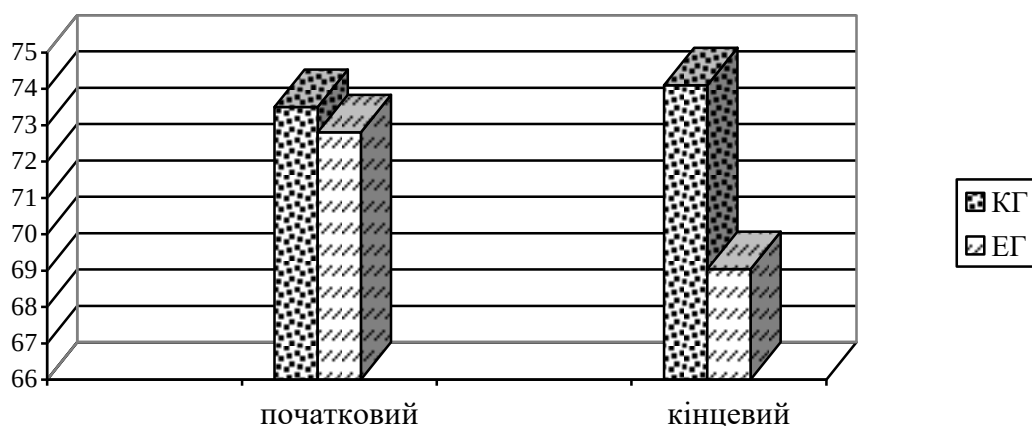


Рис. 1. Динаміка показників маси тіла студентів аграрних спеціальностей на початку і в кінці формувального експерименту.

Аналіз показників життєвої ємності легень показав наступні результати: покращення в експериментальній групі становить 412,6 мл. (9,4%), $t=7,95$ ($p<0,05$); у контрольній групі – 74,4 мл. (1,9%), $t=2,14$ ($p<0,05$). Достовірна різниця між показниками студентів експериментальної і контрольної груп після експерименту становила 412,8 мл (9,4%).

У результаті експерименту показники кистьової динамометрії в експериментальній групі достовірно покращились на 7,06 кг, приріст склав 14,5%. У контрольній групі покращення становить 2,06 кг приріст склав 4,8%. Різниця між підсумковими результатами експериментальної і контрольної груп складає 5,9 кг (12,1%).

За показником частоти серцевих скорочень покращення в експериментальній групі становило 9,1 уд/хв (11,6%), у контрольній – на 4,48 уд/хв (5,8%). Показники експериментальної групи порівняно із показниками контрольної на кінцевому етапі покращились на 4,3 уд/хв.

Аналіз показників систолічного артеріального тиску дозволяє стверджувати, що на кінцевому етапі дослідження показники студентів експериментальної групи достовірно нижчі ніж у студентів контрольної групи на 4,2 мм рт. ст. (3,6%) Різниця між початковими і підсумковими показниками АТ_с серед юнаків експериментальної групи складає 4,4 мм рт. ст. (3,8%), серед студентів контрольної групи – 0,9 мм рт. ст. (0,8%).

У результаті статистичної обробки даних дослідження було виявлено динаміку показників складових індексу соматичного здоров'я в обох групах (табл. 4).

Таблиця 4

Зміни показників індексу соматичного здоров'я та його складових серед студентів аграрних спеціальностей впродовж формувального експерименту

$(\bar{x} \pm S_{\bar{x}})$

Показник	Контрольна група		Експериментальна група	
	початковий	кінцевий	початковий	кінцевий
Індекс маси тіла, кг/м ²	23,8±0,12	23,97±0,09	23,7±0,13	22,5±0,1
			**t=7,32	
Життєвий індекс, мл/кг	53,55±0,39	54,13±0,39	55,03±0,43	64,2±0,61
			**t=12,29	
Силовий індекс, %	55,5±0,52	57,8±0,48	57,2±0,42	70,8±0,74
	*t=3,25		**t=15,98	
Індекс Робінсона, ум. од.	91,8±0,37	85,9±0,54	91,6±0,38	77,8±0,4
	*t=9,01		**t=25,01	
Проба	141,4±1,58	127,9±1,85	143,4±2,07	104,5±1,56

Мартіне, с	*t=5,55		**t=15,01	
ІСЗ, бали	0,4 ± 0,15	1,98 ± 0,32	0,6 ± 0,23	9,7 ± 0,24
	*t=4,47		**t=27,38	

Примітки: * – достовірність різниці між показниками студентів контрольної групи до та після педагогічного експерименту при $p < 0,05$, ($t_{\text{крит}} = 1,987$); ** – достовірність різниці між показниками студентів експериментальної групи до, після педагогічного експерименту при $p < 0,05$, ($t_{\text{крит}} = 1,987$).

Результати кінцевого етапу педагогічного експерименту засвідчили достовірну позитивну динаміку за всіма показниками індексу соматичного здоров'я в експериментальній групі.

Різниця між початковими і кінцевими показниками індексу маси тіла в експериментальній групі становить 1,2 кг/м² в контрольній – 0,2 кг/м².

За показником життєвого індексу, який характеризує резерв функцій зовнішнього дихання людини, покращення в експериментальній групі становило 9,17 мл/кг (14,3%), в контрольній – 0,58 мл/кг (1,1%). Різниця між показниками експериментальної та контрольної груп на кінцевому етапі складала 10,07 мл/кг (15,7%), $t = 13,91$ (при $p < 0,05$). Середній бал за показником життєвого індексу становив $2,2 \pm 0,1$ бала і $0,3 \pm 0,09$ бала в експериментальній і контрольній групах відповідно.

Динаміка показників силового індексу дає право стверджувати, що впродовж формувального експерименту відбулось достовірне зростання його кількісних характеристик в експериментальній і контрольній групах. Показники експериментальної групи покращились на 13,6%, в контрольній групі визначено різницю на 2,3%. Різниця кількісних значень підсумкових результатів складає 13%, $t = 14,74$ (при $p < 0,05$). Середні значення балів за даним показником на кінцевому етапі становили $1,34 \pm 0,12$ бала в експериментальній і - $0,8 \pm 0,08$ бала у контрольній групі.

Зміни за показником індексу Робінсона серед студентів експериментальної групи засвідчують значне покращення значень кінцевого етапу дослідження порівняно з початковими, що становить 13,8 ум.од. (15,1%). Серед юнаків контрольної групи даний показник покращився на 5,9 ум.од. (6,4%). Різниця

підсумкових показників експериментальної і контрольної груп складає 8,1 ум.од., $t=12,05$ (при $p<0,05$).

Час відновлення після навантаження у пробі Мартіне Кушелевського серед юнаків експериментальної групи знизився на 38,9 с, що становить 27,1%. В контрольній групі тривалість часу відновлення зменшилась на 13,5 с (9,6%). Різниця показників обох груп на кінцевому етапі становить 23,4 с (18,3%), $t=9,67$ (при $p<0,05$).

Статистична обробка даних дозволяє зробити висновки щодо рівня фізичного здоров'я студентства аграрних спеціальностей. Серед студентів експериментальної групи у 16% юнаків було виявлено показники, що відповідають рівню вище середнього, 84% студентів демонструють середній рівень фізичного здоров'я. У контрольній групі середній рівень визначено у 2% студентів, 24% мають показники нижче середнього рівня, у 74% виявлено низький рівень соматичного здоров'я.

За результатами дослідження середній показник індексу соматичного здоров'я в експериментальній групі покращився на 9,1 бала, $p<0,05$, і відповідає середньому рівню фізичного здоров'я. Показник контрольної групи, порівняно з початковим, зріс на 1,58 бала, $p<0,05$ і за кількісним показником знаходиться у межах низького рівня фізичного здоров'я (рис. 2).

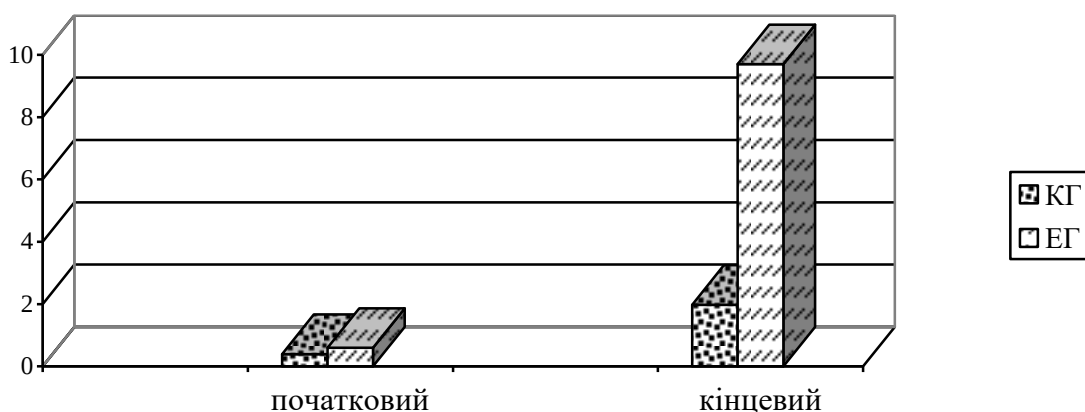


Рис. 2. Динаміка рівня фізичного здоров'я майбутніх фахівців аграрної промисловості протягом формувального експерименту.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, дослідження рівня соматичного здоров'я дозволяє стверджувати про позитивний вплив використання акмеологічних технологій на формування здоров'язбережувального компоненту професійної фізичної готовності студентів аграрних спеціальностей. Серед юнаків експериментальної групи впродовж педагогічного експерименту позитивна динаміка спостерігається за усіма показниками. Середній показник індексу соматичного здоров'я, що на початку експерименту за кількісними характеристиками знаходився у межах низького рівня, на кінцевому етапі відповідав середньому рівню фізичного здоров'я. Зауважимо, що на кінцевому етапі дослідження студентів із низьким та нижче середнього рівнем фізичного здоров'я серед представників експериментальної групи виявлено не було.

Зміни у показниках студентів контрольної групи були незначними. Середній показник індексу соматичного здоров'я за кількісними характеристиками на початку і в кінці експерименту знаходився у межах низького рівня фізичного здоров'я. Переважна більшість представників контрольної групи наприкінці дослідження мали показники, що відповідають низькому рівню. Показників високого та вище середнього рівня у представників контрольної групи не зафіксовано.

Наші подальші наукові розвідки лежатимуть в площині виявлення впливу використання акмеологічних технологій на формування професійної фізичної готовності і акмеологічної компетентності майбутніх спеціалістів аграрної галузі нашої країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко, М. С., Лупаренко, С. Є. (2010). Поняття «валеопедагогіка» та «педагогічна валеологія» у психолого-педагогічній літературі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (3), 30-38.
2. Грибан, Г. П. (2012). *Фізичне виховання студентів аграрних вищих навчальних закладів*. Житомир: Рута.

3. Демінська, Л. О. (2012). Фізичне здоров'я учня як головна цінність педагогічного процесу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, 54-58.

4. Дубогай, О. Д. (2004). Фактори, які визначають ефективність фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи. *Актуальні проблеми розвитку руху «Спорт для всіх» у контексті європейської інтеграції України*, 370-374.

5. Дурай-Новаковская, К. М. (1983) *Основы и закономерности процесса формирования профессиональной готовности к педагогической деятельности* (автореферат дисс. ... д-ра пед. наук.). М.

6. Канішевський, С. М., Озерова, О. А. (2015). Значення фізичного виховання студентства України в сучасних умовах. *Актуальні проблеми фізичного виховання і спорту в сучасних умовах*, 132–137.

7. Кость, С. П., Ясінський В. П. (2015). Здоров'язберігаюча концепція у контексті акмеологічного підходу: теоретичний аспект. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Вип. 135. Серія: Педагогічні науки*. 131-135.

8. Курилюк, Ю. І. (2017). Значення фізичної активності у формуванні професійного довголіття майбутніх педагогів. *Young Scientist*, Т. 43, 3(1), 183–186.

9. Мазур, Н. П. (2013). Поняття «готовності» та визначення структурних компонентів готовності майбутніх учителів інформатики. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 121, 288-292.

10. Рибалко, Л. М. (2017). Педагогічні умови формування здорового способу життя в студентській молоді. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Вип. 147. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Т. II*, 118–121.

11. Рубаненко, А. В. (2017). Психофізіологічні аспекти професійно-прикладної фізичної підготовки студентів аграрних спеціальностей. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 143, 238-241.

12.Селіванов, Є. В. (2018). Значення фізичної активності студентської молоді у процесі формування особистості. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*, 220-226.

13.Таран, О. В. (2013). Акмеологічна компетентність як складова професіоналізму педагога. *Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки*, 153-161.

14.Sakhnenko, A. V. (2020). Structure of professional physical readiness of agricultural specialty students. *Tendenze attuali della moderna ricerca scientifica*, 2, 28-30.

SUMMARY

Sakhnenko A.V., Krot H.V. Formation of health-preserving component of professional physical readiness of agricultural specialties students on the acmeological principles.

Summary. *The greatest value under fundamental human rights is one's life and health. The formation process foundations of harmoniously developed personality of the future specialist of the agro-industrial sector are laid in higher education. Its fundamental aspects are: good health, negative attitudes towards bad habits, the healthy lifestyle formation, achieving high and sustainable performance through exercise and sports. And that is why the acmeological component of health formation and preservation is especially important, because it acquires the deeper meaning in the context of solving modern society problems and, above all, human development, physical capabilities, spiritual potential and more. Recognized experts in the field of developmental psychology and acmeology pay the great attention to the human health state, which, of course, depends on harmonious personality formation and its "acme" achievement, its development peak.*

The presented article considers acmeological principles of professionally oriented physical education of agricultural specialties students. The professional physical fitness structure of agricultural industry specialists is determined, which includes cognitive, physical and health-preserving components.

However, 100 agricultural specialties students took part in the pedagogical experiment.

G.L. Apanasenko's method was used to determine the level of students' physical health. The study revealed a positive effect of the acmeological component of professionally oriented physical education on the health-preserving component formation of professional physical fitness of agricultural specialties students. The average somatic health index in the experimental group improved by 9.1 points and was qualitatively consistent with the average level of physical health. At the final study stage, students with low and below average physical health were not found among the experimental group.

Keywords: *acmeology, health, acmeological principles, technology, professionally oriented, professional physical readiness, component, health-preserving, agricultural specialties students.*